

Referat fra møtet i faggruppe kommunalteknikk 12.11.2012, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Rune Helberg (leder, Eidsvoll), Arne Müller (Eidsvoll), Marie Strand (Ullensaker), Kjersti Vik-Strandli (Ullensaker), Dag Brovold (Nannestad), Mona Ellingsen (Nes), Gudbrand Sandnes (Nes), Frode Wang (Hurdal), og Helge B. Pedersen (prosjektleder).

Forfall: Morten Løkken (Østre Toten) og Simon Haraldsen (Fylkesmannen i Oslo og Akershus).

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	Referat fra forrige møte (08.10.12) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.	
2	Informasjonssaker Helge orienterte kort om: • Referansegruppemøte 07.11.12 • Klimascenarier OSL og T2-utbyggingen. De som ønsker å se på beregningsgrunnlaget kan kontakte prosjektlederen. • Medieutspill, inkl. tidlig varsling om rensebehov. (RB 05.11 + EUB 06.11, RB 10.11 og RB 12.11). Videre ble det oppfordret om å delta på seminaret som Fylkesmannen i Oslo og Akershus skal holde den 23.11 om tiltaksanalysearbeidet.	
3	Ny utslippstillatelse gitt for Eidsvoll kommune Rune orienterte om det nye renseanlegget (Bårlidalen) for Eidsvoll kommune som er i oppstartsfasen, og de krav og vilkår som er satt i utslippstillatelsen fra Fylkesmannen. Anlegget vil få en høy standard med tanke på rensegrad av fosfor (sekundærrensekrav), samt HMS. Renseanlegget skal utnytte energi fra produksjon av metangass slik at det er selvforsynt med elektrisitet og varme. I tillegg skal kunne levere noe strøm ut på fellesnettet. Hovedfokus var de kravene i tillatelsen som er relevante for det videre arbeidet med vannforskriften. I hovedsak er dette vilkår som Eidsvoll kommune jobber videre med selv, men det er også relevant for det felles overvåkingsprogrammet som skal gjelde for hele vannområdet. Kravene oppfattes som strenge, men realistiske. Det ble videre orientert om at byggingen av Fjellfoten renseanlegg i Nes, Renseanlegget er nå i slutfasen og anlegget er i en oppstartsfase. De fikk tilsvarende tillatelse i fjor. Det ble minnet om at de viktigste oppgavene for faggruppe kommunalteknikk er problemstillinger i forhold til: • Renseanlegg • Ledningsnettet • Spredt avløp • Overvannshåndtering når det gjelder kommunen som sektormyndighet, og det videre arbeidet med vannforskriften.	

4	Hvordan behandle innbyggere i forbindelse med opprydding i spredt avløp Det ble utvekslet synspunkter og erfaringer ble delt fra de kommunene som har kommet langt i arbeidet med opprydding spredt avløp. Kjersti Vik-Strandli har jobbet mye med dette, og redegjorde for arbeidet i Ullensaker kommune. Ut fra diskusjoner og vurderinger i møtet kan følgende trekkes ut: Fordi de fleste kommunene har kommet langt i deres arbeid, er det ikke hensiktsmessig med noen «felles mal». Kommuner som nå skal i gang bør se på det som er utført i de andre kommunene, og vurdere dette som grunnlag for eget arbeid. Kommunene Ullensaker, Nannestad og Eidsvoll sender over betingelser, vilkår, maler, vedtak og pålegg om oppgradering/oppnydding i spredt avløp til prosjektleder, som videresender til gruppas deltagere for orientering og idéer til eget arbeid. <u>Grunnforhold, samt krav av synkeprøver fra tatt av uavhengig aktører</u> Enighet om at infiltrasjonsanlegg er å foretrekke framfor minirensanlegg, der grunnforholdene er gode nok både ift. miljø, brukerinteresser og driftssikkerhet. Tette tanker er ikke tilrådelig. Kan være aktuelt å tipse/anbefale naboer i samme område om å spleise på felles grunnundersøkelse gitt at det er et homogent område og at den fagkyndige mener at det kan forsvares. Stikkprøver fra en eller noen få kan da være godt nok. Dersom det er sannsynlighet for leire, anbefales ikke å pålegge huseiere grunnundersøkelser men vurdere minirensanlegg. Det kan likevel stimuleres til grunnundersøkelse hvis huseier vil. Det bør jobbes områdevis, også for å utnytte muligheten for felles grunnundersøkelse/felles entreprenører og evt. også senere nabosamarbeid om for eksempel trykkledninger eller felles minirensanlegg. Da vil det også være enklere å pålegge påkobling/deltagelse hvis det er nødvendig. Erfaring fra kommuner i 1. planperiode er at ikke alle konsulenter/entreprenører leverer godt nok produkt. Det er derfor viktig at det er VA-kompetanse i kommunenes saksbehandling. Dersom det er Byggesak som vil håndtere søknader om anlegg, bør de alltid oversendes Va-avdeling e.l. for utsjekk. Tillatelser til bygging, må også kobles til utslippstillatelsen. Det bør påses at dersom rør legges under naboeiendommer, blir det tinglyste heftelser på eiendommen, og at dette inngår i grunnundersøkelsene. Bør passe på at utslippsstedet blir vurdert som faglig forsvarlig, som en del av tillatelsen. Utslippssøknaden må inneholde en byggesøknad. En byggesøknad bør ikke gis uten at utslippssøknad inkl. grundig faglig vurdering av utslippsstedet foreligger. Kommunene oversender en liste til Helge over firmaer for grunnundersøkelser med ansvarsrett som har vært benyttet i kommunene de siste årene, og som har vært tilfredsstillende. Samordnes og videresendes til deltagerne. Det ble henvisning til artikkel i Norsk Vann Bulletin 3-2012 om kompetansekrav og nøytralitet i grunnundersøkelser og kurset som er avholdt av Melhus og 8 nabokommuner. Sendt gruppa tidligere. Per i dag er det betydelig kompetanse og kapasitetsproblemer i vår region på grunnundersøkelser, og behovet ventes å øke.	Alle. Helge

	<u>Konklusjon:</u> 1. Faggruppe kommunalteknikk anbefaler at vannområdet påtar seg å arrangere et 2-dagers kurs i prosjektering for entreprenører/prosjekterende i grunnundersøkelser. 2. Fordi neste prosjektgruppemøte ikke holdes før i februar, tar prosjektleder direkte kontakt med styreleder for å høre om vi skal se nærmere på det. 3. Prosjektleder tar evt. kontakt med de to andre VO på Øvre Romerike, for å høre om de vil være med arrangørmessig og finansielt. 4. Leder for faggruppa og prosjektleder går evt. i gang med å lage forslag til kursopplegg, som oversendes de andre faggruppedeltagerne for innspill, før det legges ut på anbud evt. inngår i eksisterende rammeavtaler. <u>Enkelthusanlegg eller flerhusanlegg</u> I Nes kommune diskuteres dette nå. I Nannestad kommune har det vært gjort beregninger, som viser lønnsomhet både for de enkelte husstander og kommunen ved at det velges flerhusanlegg der det er hensiktsmessig, også der kommunen er driftsansvarlig.. I Eidsvoll kommune vurderes det så langt, at det er abonnenten som er «eier» og skal betale uansett. Det har pt. ikke vært gjort noen beregninger. I Ullensaker kommune er det nå ett minirensanlegg (14 husstander, muligheter for flere) som driftes av kommunen (blir sannsynligvis over 50 p.e.). Driftsutgiftene forventes neppe å dekkes fullt ut, men løsningen ansees for å være god. Det antas at kommunen vil velge en ekstern serviceavtale. <u>Holdninger til betalingsmodeller, bygger små kommunale anlegg</u> I Ullensaker og Nannestad er kravene fortsatt minst 1 tømming per år, men hyppigere tømming kan være påkrevd. Årsaken til tvungen tømming 1 gang per år, er også av hensyn til tilsyn. Hurdal og Eidsvoll praktiserer i dag prinsippet om at dette skal inngå i serviceavtalen. Etter hvert vil det settes krav om rutinemessig tilsyn fra kommunen. I vilkårene er det åpnet for at kommunen skal kunne komme på uanmeldt tilsyn på et angitt prøvepunkt. <u>Vurdering av anlegg</u> a) Det anbefales at mengden slam som hver anlegg produserer også inngår i vurderingene. b) Det bør sjekkes med andre om det foreligger hyppige driftsproblemer med den type anlegg c) Årsrapporter bør inneholde en beskrivelse av funksjon og service. d) Det er viktig at det er tid/bemanning nok til å vurdere årsrapportene ordentlig. e) Det anbefales at kommunene setter av tid til møte med service/driftsoperatørene, for eksempel en gang i året. f) Det bør være kommunalt tilsyn med minirensanleggene. <u>Vurderingskriterier:</u> Hva som skal til for å gi utlippstillatelse/ikke godkjenne enkeltanlegg vil være basert både på objektive kriterier og faglig skjønn, samt stedsspesifikke miljømål/sårbarhet. Av aktuelle kriterier inngår bl.a. a) Forurensingsforskriftens § 12-8 krav om 90 prosent reduksjon av fosfor- og 90 prosent reduksjon av organisk stoff.	Helge/ Styreleder Helge Rune

	b) Miljøindeks. God som indikator. Høy indeks innebærer behov for oppgradering, men nye minirensesanlegg uten etterpolering kan havne i «middels». Indeksen inkluderer ikke bakterier, bare utslipp av nitrogen fosfor og organisk stoff. Bør ikke brukes alene for å vurdere behovet for oppgradering. c) Alder. Dersom anleggene er eldre enn omtrent 20 år, vil ofte resipientkapasiteten være for dårlig. Forurensingsforskriften har av den grunn ofte 10 års basis for tillatelser. Dersom anlegg er eldre en for eksempel 30 år, kan det være grunn til å vurdere det særskilt i forhold til behov for oppgradering. d) Utslippssted/avstand til vassdrag er viktig tilleggskriterier for å vurdere behovet for oppgradering av eldre anlegg. e) Anleggstype er i seg selv et viktig kriterium. f) Følsomhet av resipient er viktig tilleggskriterier for å vurdere behovet for oppgradering av eldre anlegg, for eksempel miljømål knyttet til jordvanning, bading, rødlistearter osv. Dette kommer i tiltaksanalysen. g) Eventuelt behov for særskilt beskyttelse, som for eksempel elvemusling, kan vurderes gjennom egen lokal forskrift. h) Tips om mer informasjon på: www.avlop.no og www.kommunenorge.no Den enkelte kommune bør selv avgjør summen av kriterier og vurderinger, utover det som følger som minimumskravene i vannforskriften/tiltaksanalysen. Ellers bør alle kommunene etter hvert skaffe seg en oversikt over utslipp fra spredt avløp til de enkelte vassdragene, enten vha. WEB-Gis eller sjablongmessig. <u>Informasjon til innbyggerne</u> Informasjonsmateriellet som bl.a. Nes kommune har gitt ut, kan benyttes som grunnlag for den enkelte kommunes eget informasjonsarbeid til husstandene. Det gjelder; «Veileder: <i>Slik renser du avløpsvann. Etablering og oppgradering av mindre private avløpsrenseanlegg</i>», 15 sider. Den er rettet til de innbyggerne som ønsker mer fordyping, og folderen: «<i>Viktig informasjon til deg som må bygge nytt avløpsrenseanlegg eller oppgradere eksisterende anlegg</i>», 2 sider. Det anbefales at denne informasjonen også legges ut på hjemmesiden til kommunen. Denne type infofolder er tenkt sendt ut til alle husstander som får krav om oppgradering, sammen med hovedbrevet og der det tydelig framgår begrunnelse for kommunens beslutning om å gi pålegg til den enkelte. Det anbefales å bruke noe tid på å utarbeide en god og fyllestgjørende bakgrunnstekst/generell informasjon som «brevmal» og deretter tilpasse og begrunne det enkelte anlegg godt. De som får et pålegg bør ikke være i tvil om hvorfor de får det. Fordi de fleste kommunene allerede har kommet godt i gang, anbefales ikke lage noe felles, utover at det som har vært bruk kan brukes som inspirasjon/idèskisse til andre kommuner. De anbefales også å gjennomføre lokale informasjonsmøter.	
5	Eventuelt Ingen saker. Det ble påpekt at det sannsynligvis vil bli mer intens jobbing og korte frister rundt neste møte, når mer er avklart i forhold til klassifiseringsresultatene, miljømålene og veiledningen rundt oppbygging/detaljeringsgrad på tiltaksanalysen.	
	Neste møte Tid: Mandag 4. mars 2013. Kl. 09.00 – 15.00. Sted: Eidsvoll kommune.	Rune /Helge

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg til utsendt i forkant (29.10.12) av møtet:

- Fra Nannestad: VA-forskrift Saksfremlegg, VA-forskrift, Utkast til «Tilskuddsordning for private ledningsanlegg for vann og avløp.»
- Fra Nes: Info folder for de som må bygge nytt avløpsrenseanlegg eller oppgradere eksisterende anlegg og «Veileder. Slik renser du avløpsvann. Etablering og oppgradering av mindre private avløpsrenseanlegg»
- Fra Eidsvoll: Bulletin 3-2012 fra Norsk Vann. Nøytral fagkyndig, hvor er du?
- Fra Ullensaker kommune: Tiltaksanalyse for vassdragene i Ullensaker kommune, Handlingsplan datert 02.12.05 og retningslinjer for midlertidig dispensasjon fra krav om oppgradering av avløpsanlegg.

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		